

доцент, а згодом професор, завідувач кафедри хірургії Харківського ветеринарного інституту М. І. Самоделькін. З третього класу учнів ветеринарно-фельдшерської школи залучали до практичної роботи у якості кураторів хворих тварин хірургічної клініки інституту.

Київ був ще одним центром становлення ветеринарії як науки і практичної галузі. Наприкінці XIX століття у Києві діяв Бактеріологічний інститут Товариства боротьби із заразними хворобами. Спочатку його діяльність була спрямована на подолання інфекційних хвороб серед людей. З 1899 року при цьому Бактеріологічному інституті було відкрито окреме ветеринарне відділення, де почали виготовляти вакцини проти сибірки і бешихи свиней. 14 січня 1901 року у Києві почала діяти Ветеринарно-бактеріологічна лабораторія Південно-Західного краю. Як зазначає М. М. Стегней, перед цією установою ставилися такі завдання:

1. проводити точний бактеріологічний аналіз для визначення характеру епізоотій;
2. безоплатно проводити вакцинацію тварин;
3. виготовляти сибіркові вакцини (Ценковського) і забезпечувати ветеринарних лікарів Південно-Західного краю цими вакцинами;
4. вирішувати питання ветеринарно-судового характеру;
5. проводити заняття з бактеріології з практикуючими у повітах лікарями [3, с. 21].

Першим директором і організатором лабораторії був М. Максудов, приват-доцент Юр'ївського ветеринарного інституту по кафедрі епізоотології.

1903 року у Києві утворилося Товариство ветеринарних лікарів Південно-Західного краю. 1913 року у Києві було організовано Крайовий ветеринарно-бактеріологічний інститут, де працював відомий учений у галузі мікробіології і епізоотології С. М. Вишелеський. Він вивчав діагностику сапу, відкрив збудника хвороби інфекційного енцефаломієліту.

1914 року у Києві почав діяти Бактеріологічний інститут медичного напрямку, який обслуговував і Товариство ветеринарних лікарів.

Уже в 1915 році обговорювалася необхідність переведення Київської окружної ветеринарно-бактеріологічної лабораторії в Житомир, адже у Волинській губернії гострішою була епізоотична ситуація. Врешті це було зроблено 12 липня 1917 року, у часи Української Центральної Ради, яка заклала основи становлення української науки і державності. Подальші драматичні воєнно-політичні події на певний час пригальмували розвиток ветеринарної медицини, як і загалом усієї української науки. Лише з 1950-х років помітним став активніший розвиток наукових галузей. Але цей період вимагає окремого докладного висвітлення.

Отже, ветеринарна медицина в Україні пройшла значний шлях свого становлення: від накопичення знань і досвіду до виникнення наукових шкіл на базі вищих навчальних закладів і самостійних науково-дослідних установ.

Список використаних джерел

1. Вербицький П. І., Достоевський П. П., Рудик С. К. Історія ветеринарної медицини України. – К.: «Ветінформ», 2002. – 384 с.
2. Рудик С. К., Яценко І. В. Ветеринарно-фельдшерська школа при Харківському ветеринарному інституті наприкінці XIX – на

початку XX століть // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2007. – №3. – С.16.

3. Стегней М. М. Становлення ветеринарної бактеріології на Київщині // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. – С.20–23.

4. Цюняк О. В. Природодослідники Харківського ветеринарного інституту (XIX століття) / О. В. Цюняк // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Історія науки і техніки. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2011. – №1. – С.168–176.

References

1. Verbyc'kyj P. I., Dostojevs'kyj P. P., Rudyk S. K. Istorija veterynarnoi' medycyny Ukraї'ny. – K.: «Vetinform», 2002. – 384 s.

2. Rudyk S. K., Jacenko I. V. Veterynarno-fel'dshers'ka shkola pry Harkivs'komu veterynarnomu instytutu naprykinci XIX – na pochatku XX stolit' // Visnyk Poltavs'koi' derzhavnoi' agrarnoi' akademii'. – 2007. – №3. – S.16.

3. Stegnej M. M. Stanovlennja veterynarnoi' bakteriologii' na Kyi'vshhyni // Problemy zootinzhenerii' ta veterynarnoi' medycyny. – S.20–23.

4. Cjunjak O. V. Pryrododoslidnyky Harkivs'kogo veterynarnogo instytutu (XIX stolittja) / O. V. Cjunjak // Visnyk Nac. tehn. un-tu «HPI»: zb. nauk. pr. Temat. vyp.: Istorija nauky i tehniky. – Harkiv: NTU «HPI». – 2011. – №1. – S.168–176.

Makhorin H. L., candidate of historical sciences, associate professor of department of social sciences, Zhytomyr national agro-ecological university (Ukraine, Zhytomyr), gennadijmahorin@gmail.com

Sources and becoming of veterinary medicine as sciences are in Ukraine

In the article the process of book-mark of bases of veterinary science as sciences is illuminated in Ukraine, related to creation of higher educational establishments and scientific schools. For writing to the article a historical and chronological method and methods of generalization and systematization of the already promulgated results of scientific research of problem was used. It is possible to draw conclusion on results the article, that veterinary medicine in Ukraine passed the considerable way of becoming from the accumulation of knowledge and experience to the origin of scientific schools on the base of higher educational establishments and independent research establishments.

Keywords: veterinary medicine, diagnostics, laboratory, scientific school, pharmacology.

* * *

УДК 94(477)«1991–2014»

Медвідь В. О.,
аспірантка, Інститут історії України
Національної академії наук України
(Україна, Київ), medvidvika@gmail.com

МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ЯК ОДИН З ІНСТРУМЕНТІВ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Розглядаються питання, пов'язані із витоками міжнародної технічної допомоги та початку її залучення в Україні. Наведено перелік основних теоретично-методичних робіт науковців із даної тематики. Зосереджена увага на визначенні пріоритетних напрямів залучення допомоги з розвитку, визначенні найбільшій донори технічної допомоги для України. Надані статистичні відомості Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, щодо діяльності проектів міжнародної технічної допомоги. Зроблена спроба визначити вплив міжнародної технічної допомоги на розвиток демократичних та суспільно-політичних інститутів в Україні доби незалежності. В процесі дослідження встановлено, що реалізація проектів міжнародної технічної допомоги є досить важливими для проведення реформ та реалізації програм соціально-економічного, суспільно-політичного розвитку України. Проаналізовано такі важливі аспекти залучення міжнародної технічної допомоги як політична стабільність, визначеній курс реформ, дотримання курсу європейської інтеграції та відповідність нормативно-правової бази. Визначено залучення допомоги з розвитку як важливого допоміжного інструмента у сприянні розвитку демократії та громадянського суспільства.

Ключові слова: міжнародна технічна допомога, допомога з розвитку, донор, бенефіціар, реципієнт, громадянське суспільство, демократія.

Поняття міжнародної технічної допомоги як певного виду допомоги з розвитку почало формуватися ще з часів колоніальної епохи і мало вигляд виділення коштів на розвиток залежних територій. У першій половині ХХ століття розвинені країни, такі як Німеччина, Франція і Велика Британія надавали регулярну допомогу своїм колоніям в Африці, Латинській Америці та Азії. Колоніальні держави використовували свої гроші на будівництво інфраструктури, порти, дороги, залізниці тощо [1, с. 32]. Наступним етапом у формуванні системи міжнародної технічної допомоги можна вважати впровадження плану Маршалла для відбудови повоєнної Європи.

Для України системне залучення допомоги з розвитку розпочалося після розпаду Радянського союзу та утворення низки незалежних держав, серед яких була й Україна. Цей факт міжнародної співпраці можна розглядати не лише як бажання поширення демократичних ідей, а скільки як визнання України окремим суб'єктом на політичній арені світу.

Метою даної розвідки є визначення ролі міжнародної технічної допомоги у розвитку демократичних та суспільно-політичних інститутів в Україні доби незалежності.

Останнім часом тематика залучення та використання міжнародної технічної допомоги в Україні стала об'єктом багатьох досліджень, зокрема в економічній, юридичній, політичній сферах. Серед вітчизняних науковців дане питання розкривали Л. Кістерський, К. Плоский, Т. Липова, Г. Макота, Р. Войтович, О. Палюх, О. Лозовицький та інші. З історичної точки зору, питання особливостей надання та реалізації допомоги з розвитку питання залишається відкритим.

За даними міжнародної неурядової організації Freedom House, показники розвитку громадянського суспільства в Україні протягом періоду незалежності були не надто високими: від 4,75 бали у 1998 до 3 балів у 2005 році та 2,75 у 2006–2011 рр. (за шкалою від 7 балів – «найгірше»). За тими ж даними, показники різко зросли до 4,93 у 2013 році після революційних подій на Майдані [9, с. 3].

Відсутність необхідних знань у політичному управлінні та політичній культурі як такої, не могла не позначитися на подальшому розвитку країни в цілому. За таких обставин, важливу роль у трансформаційних процесах грає міжнародна співпраця у вигляді надання міжнародної технічної допомоги. Необхідність здійснення відповідних реформ ще більше актуалізувалася із окресленням європейського вектору політики, а саме після підписання Угоди про партнерство та співробітництво у 1994 році, ухвалення Спільної стратегії ЄС до України у 1999 році та означення отримання статусу члена ЄС як стратегічної мети у 2005 році.

Допомога з розвитку надається Україні на безоплатній та безповоротній основі розвиненими країнами-донорами та міжнародними організаціями з 1992 року. Найбільшими донорами протягом багатьох років для України залишаються Сполучені Штати Америки (близько 3 млрд. доларів США станом на 2012 р.) та Європейський Союз (понад 1,3 млрд. євро станом на 2012 р.) [13, с. 16]. Іншими постійними донорами є Канада, Німеччина, Швеція, Швейцарія, Японія, Данія, Туреччина, якщо ж говорити про міжнародні організації,

то це ООН, Світовий банк, Організація економічного співробітництва та розвитку та Європейський банк реконструкції та розвитку. За усі роки співробітництва донорами було виділено понад 9 млрд. доларів США, а це понад 3 тисячі реалізованих проектів.

Технічна допомога надається Україні переважно у формі консультацій іноземних експертів, фінансування витрат на проведення аналітичних досліджень, навчання та підвищення кваліфікації кадрів, постачання необхідного технічного обладнання та надання грантів на здійснення діяльності у сферах розвитку, які є актуальними та необхідними [12, с. 3]. Загалом, метою більшості проектів є сприяння у впровадженні системних та інституційних реформ [4, с. 2].

В українському законодавстві одним із основоположних документів, що дають визначення, окреслюють сфери діяльності та на підставі яких міжнародна технічна допомога є легальною – це Постанова №153 Кабінету міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання, моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15 лютого 2012 року [11]. Окремого закону щодо залучення та використання міжнародної технічної допомоги наразі немає.

Станом на 1 вересня 2015 року в Україні впроваджувалося 343 проекти загальною контрактною вартістю близько 3 млрд. доларів США, що дорівнювало майже 47 млрд. гривень (за курсом 15 грн. 57 коп. станом на 1.01.2015 р.), і становило близько 10% від бюджету України (державний бюджет України на 2015 рік дорівнював трішки більше ніж 516 млрд. гривень) [3].

Важливою умовою залучення міжнародної технічної допомоги є політична стабільність, визначений курс реформ, дотримання курсу європейської інтеграції та відповідність нормативно-правової бази [7, с. 24]. Підтвердженням цього є дані Міністерства економічного розвитку та торгівлі, наприклад, якщо у 2003 році проектів міжнародної технічної допомоги було зареєстровано 162, то після подій Помаранчевої революції – у 2005 році – 191 проект, наступного 2006 – 220 [10]. Фактично, після подій 2004 року, довіра до України як до надійної сторони співпраці зростає, проте вже у 2010 році з приходом адміністрації В. Ф. Януковича кількість проектів з розвитку знизилась до 67. Дана статистика говорить про залежність політичної ситуації та сприйняття країни-реципієнта міжнародною спільнотою.

Також притаманним фактором залучення іноземної допомоги є також наявність інституцій громадянського суспільства, які і стають фундаментом для ефективного використання міжнародно-технічної допомоги. Саме тому акцент міжнародної технічної допомоги гостро стоїть для української держави в плані демократичних перетворень та розвитку громадянського суспільства. Однією з основних умов надання матеріально-технічної підтримки також є відповідне правове регулювання надання допомоги в цілях розвитку.

Одним із пріоритетних напрямів надання технічної допомоги є розвиток громадянського суспільства, місцевого самоврядування, забезпечення верховенства права, боротьба з корупцією, підтримка ЗМІ, регіональний розвиток тощо. Такі проекти та програми здійснюються з метою наближення українських реалій до європейських стандартів, створюючи підґрунтя для інтеграції України до ЄС. Зокрема, за даними

Національної індикативної програми Європейського Союзу (2007–2010 рр.) пріоритетними напрямками допомоги за цей 2007–2010 рр. були підтримка розвитку демократії і належного управління (30%), підтримка реформи системи регулювання та нарощування адміністративного потенціалу (30%), натомість фінансування в період з 2011–2013 рр. було націлене на належне управління та верховенство права (20–30%), сприяння реалізації Угоди між Україною та ЄС про асоціацію (25–35%), сталий розвиток (45–55%) [5].

Вплив допомоги з розвитку є надзвичайно важливою та впливовою, оскільки внутрішніх фінансових ресурсів не вистачає. Проте варто зазначити, що ефективність надання міжнародної технічної допомоги залишається низькою, перш за все тому, що пріоритети донорів досить часто визначаються не з запитів українського суспільства, а з власної наявної пропозиції. Досвід показує, що найбільш ефективними та успішними проектами є такі, в яких українська сторона бере участь у визначенні пріоритетних сфер залучення донорської допомоги.

Успішні проекти міжнародної технічної допомоги є важливими для проведення реформ та реалізації програм соціально-економічного, суспільно-політичного розвитку України, оскільки вони значно зменшують навантаження на Державний бюджет України і в той же час сприяють активним інституційним змінам, розбудові інфраструктури та створенню основи для створення та діяльності громадського сектору, який у свій час здійснює зрушення у формування політично активного та суспільно свідомого громадянина.

Незважаючи на позитивні сторони міжнародного сприяння інституціям громадянського суспільства в Україні з'являється побічна проблема – залежність громадського сектору від іноземного фінансування. В більшості країн ЄС основним джерелом фінансування громадського сектору є продаж їх послуг та фінансова підтримка від держави (до 85% в цілому), а донорські кошти складають не більше 20%. На відміну від цього в Україні дохід від продажу послуг та фінансова підтримка від держави складає менше 30% загального доходу. Якщо неурядові організації (НУО) з центральноєвропейських країн здатні отримати 47% (Чеська Республіка) та 60% (Польща) свого доходу від продажу послуг, то в Україні ця частка складає 18,7%. Благодійні пожертви, в свою чергу, громадським організаціям від українських підприємств в 2010 році склали 15,1%, хоча ще в 2009 році вони складали 20,7% обсягу фондів НУО. Особливо вражаючим є низький рівень державного фінансування (центрального та місцевого), яке складає тільки 8% загальних бюджетів НУО, на відміну від бюджетів європейських НУО (починаючи від 24% в Польщі, до 27% – в Угорщині, та 39% – в Чеській Республіці). Таким чином, іноземна підтримка, гранти, складають основне джерело фінансування, особливо в регіонах України – починаючи від 21.5% середнього бюджету НУО з Києва, до 30.5% – по країні [8, с. 4–6].

Фактори говорять також і про те, що в Україні громадські організації не мають потужної інституційної спроможності, щоб використати усі надані грантодавцем кошти. Тільки 8–9% зареєстрованих громадських організацій були визначені діючими з досвідом виконання більше одного проекту [6, с. 28].

Міжнародна технічна допомога, яка надається у сфері демократії, громадянського суспільства надається інституціям державної влади, громадським організаціям, державним установам, тощо з метою підтримання та сприяння реалізації різноманітним проектам у сфері демократичного врядування, електронного документообігу, гендерної рівності, боротьби з корупцією тощо і неабияк розвантажує Державний бюджет та забезпечує строгу звітність та відкритість у використанні цих коштів.

Загалом, міжнародна технічна допомога, що надається Україні з 1992 року є важливим допоміжним інструментом у сприянні розвитку демократії та громадянського суспільства. Близько четверті усіх проектів, що здійснювалися в Україні – пов'язані із даною сферою [10]. Як зазначив Європейський Комісар з розширення і Європейської політики сусідства Штефан Фюле – «Громадянське суспільство відіграє ключову роль у процесі реформ» [2] – дана теза чітко окреслює ту ключову роль, яку відіграє громадянське суспільство у розбудові держави та суспільної свідомості загалом. Програми допомоги з розвитку надають організаціям громадянського суспільства пряме фінансування, призначене для зміцнення їхньої спроможності у проведенні аналізу реформ і таким чином дають можливість громадським моніторити здійснення реформ та брати активну участь у розробках нових суспільно важливих процесів.

Список використаних джерел

1. Eyben R. Relationships for Aid. – London, 2006.
2. ЄС виділить Україні 10 млн євро для програм розвитку громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.112.ua/ekonomika/yes-vidilit-ukrayini-10-mln-yevro-dlya-program-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-115234.html>
3. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80-19/page>
4. Інформаційно-аналітичні матеріали до питань порядку денного комітетських слухань «Механізми контролю для забезпечення прозорості та ефективності використання міжнародної допомоги» 20 травня 2015 р. – Київ, 2015.
5. Інформація про залучення міжнародної технічної допомоги у II півріччі 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Informatsiino-dovidkoviMaterialiSchodoMtd>
6. Кажмиркевич П., Бекешкіна І. Підтримка громадянського суспільства в Україні: різні перспективи [Електронний ресурс] / П. Кажмиркевич, І. Бекешкіна. – Київ, 2012. – Режим доступу: http://dif.org.ua/modules/pages/files/1342099990_1842.pdf
7. Кістерський Л. Міжнародна технічна допомога: шляхи підвищення ефективності / Л. Кістерський, Т. Липова. – Київ, 2010. – 240 с.
8. Красносільська А. Європейські мірки. Показники розвитку громадянського суспільства України у європейському контексті / А. Красносільська // Громадянське суспільство. – 2012. – Вип.1. – С.4–6.
9. Nations in Transit: Eurasia's Rupture with Democracy / [Habdank-Kolaczowska Sylvana] // Freedom House. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://freedomhouse.org/sites/default/files/NIT2014%20booklet_WEBSITE.pdf
10. Перелік проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих в установленому законодавством порядку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&title=PerelikProektivMizhnarodnoiTekhnichnoiDopomogiZareiestrovanihVUstanovlenomuZakonodavstvoMporiadku>
11. Постанова Кабінету міністрів України Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної

технічної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-p>.

12. Проблеми координації міжнародної технічної допомоги в Україні порівняно з польським досвідом. Звіт про дослідження. – Київ, 2001.

13. Проект модернізації державних фінансів. Заключний звіт. – Київ, 2012.

14. Указ Президента України Про міжнародну технічну допомогу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/596/99>

References

1. Eyben R. Relationships for Aid. – London, 2006.

2. JeS vydilyt' Ukraini 10 mln jevro dlja program rozvytku gromadjans'kogo suspil'stva [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ua.112.ua/ekonomika/yes-vidilyt-ukrayini-10-mln-jevro-dlja-program-rozvytku-gromadyanskogo-suspilstva-115234.html>

3. Zakon Ukrainy «Pro derzhavnyj bjudzet Ukrainy na 2015 rik» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80-19/page>

4. Informacijno-analitychni materialy do pytan' porjadku dennogo komitets'kyh sluhan' «Mehanizmy kontrolju dlja zabezpechennja prozorsti ta efektyvnosti vykorystannja mizhnarodnoi' dopomogy» 20 travnja 2015 r. – Kyi'v, 2015.

5. Informacija pro zaluchennja mizhnarodnoi' tehnicnoi' dopomogy u II pivrichchi 2014 roku [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Informatsiino-dovidkoviMaterialiSchodoMtd>

6. Kazhmyrkevych P., Bekeshkina I. Pidtrymka gromadjans'kogo suspil'stva v Ukraini: rizni perspektivy [Elektronnyj resurs] / P. Kazhmyrkevych, I. Bekeshkina. – Kyi'v, 2012. – Rezhym dostupu: http://dif.org.ua/modules/pages/files/1342099990_1842.pdf

7. Kisters'kyj L. Mizhnarodna tehnicna dopomoga: shljahy pidvyshhennja efektyvnosti / L. Kisters'kyj, T. Lypova. – Kyi'v, 2010. – 240 s.

8. Krasnosil's'ka A. Jevropejs'ki mirky. Pokaznyky rozvytku gromadjans'kogo suspil'stva Ukrainy u jevropejs'komu konteksti / A. Krasnosil's'ka // Gromadjans'ke suspil'stvo. – 2012. – Vyp.1. – S.4–6.

9. Nations in Transit: Eurasia's Rupture with Democracy / [Habdanek-Kolaczowska Sylvana] // Freedom House. – 2014. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: https://freedomhouse.org/sites/default/files/NIT2014%20booklet_WEBSITE.pdf

10. Perelik proektiv mizhnarodnoi' tehnicnoi' dopomogy, zarejestrovanyh v ustanovlenomu zakonodavstvom porjadku [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&title=PerelikProektivMizhnarodnoiTehnicnoiDopomogiZarejestrovanykhVUstanovlenomuZakonodavstvomPorjadku>

11. Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy Pro stvorennja jedynoi' systemy zaluchennja, vykorystannja ta monitoryngu mizhnarodnoi' tehnicnoi' dopomogy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-p>.

12. Problemy koordynacii' mizhnarodnoi' tehnicnoi' dopomogy v Ukraini porivnjano z pol's'kyim dosvidom. Zvit pro doslidzhennja. – Kyi'v, 2001.

13. Proekt modernizacii' derzhavnyh finansiv. Zakljuchnyj zvit. – Kyi'v, 2012.

14. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro mizhnarodnu tehnicnu dopomogu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/596/99>

Medvid V. O., postgraduate student, Institute of Ukrainian History Ukrainian National Academy of Science (Ukraine, Kyiv), medvidvika@gmail.com

International technical assistance as one of the tools for supporting the development of democracy and civil society in Ukraine

The article deals with the concept of «international technical assistance» and its involvement in Ukraine, the main directions of international cooperation and the impact of the ITA on the socio-political processes. The list of main theoretical and methodological works of scientists on this subject is given. The focus is on identifying priority areas of the development assistance, identifying the largest donors of technical assistance to Ukraine. The statistical information provided by the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine regarding the activities

of international technical assistance projects was provided. An attempt was made to determine the impact of international technical assistance on the development of democratic and socio-political institutions in Ukraine during the period of independence. The implementation of international technical assistance projects is very important for supporting reforms and implementing programs of socio-economic, socio-political development of Ukraine. The main regulations governing the possibility of using the material, technical and financial support from donor countries and the main problems concerning legal regulation of this issue were characterized here. The following important aspects of attracting international technical assistance as political stability, the course of reforms, compliance with the course of European integration and the compliance of the legal and regulatory framework have been analyzed. The involvement of development assistance as an important complementary tool in promoting democracy and civil society development has been identified. The article comprehensively described the conceptual apparatus relating to the involvement of international aid, described the essence of the concept of technical assistance, the peculiarities of legal regulation, analyzes the activities of ITA and its impact on social and democratic reforms in Ukraine.

Keywords: international technical assistance, financial support, donor, beneficiary, recipient, civil society, democracy.

* * *

УДК 008(719)(075.8)

Мина Ж. В.,

кандидат історичних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (Україна, Львів), Zhanna.Shijaniuk@gmail.com

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАДБАНЬ ДЕРЖАВИ: ПAM'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ ДОБИ БАРОКО В УКРАЇНІ

Аналізується важливість популяризації пам'яток історії та культури доби бароко в Україні. Автор підкреслює, що розвиток культури був одним з чинників, які консолідували український народ у складних суспільно-політичних умовах того часу, сприяли формуванню української нації. Це і визначає мету дослідження. В методологічну основу дослідження покладено принципи науковості, системності та об'єктивності. Виклад матеріалу здійснено за тематично-хронологічним принципом.

Автор наголошує, що у другій половині XVII ст. – XVIII ст. у розвитку української культури відбулись помітні зрушення. Стиль бароко значною мірою відповідав ментальності українців. Підкреслено, що важливим є нинішнє збереження пам'яток культури, адже багато з них потребують відновлення та реставрації. Зроблено висновки про те, що покращити становище можуть продумані екскурсійно-туристичні маршрути, створення нових туристичних осередків та встановлення охоронних зон (зона охорони пам'ятки, зона ландшафту, зона регулювання забудови, заповідної території).

Ключові слова: архітектура, бароко, збереження, інтер'єр, культура, композиція, пам'ятки, палац, період, популяризація, осередок, реконструкція, стиль, століття, церква.

На території України знаходиться велика кількість об'єктів культурної спадщини: пам'ятки історії, архітектури, монументального мистецтва, археології, садово-паркового мистецтва та ландшафтів. Збереження, відновлення та відповідне використання культурної спадщини вимагає розуміння проблеми органами місцевої влади, громадськості та крім того потребує наукового підходу. Все це має позитивний вплив на міжнародний імідж. Також виховання майбутнього покоління, формування у них гордості за країну, патріотизму неможливе без збереження та ефективного використання надбань минулого. Нажаль, досить часто не розуміння проблем, що виникають в культурному житті призводить до непоправних втрат. Ряд проблем актуалізують наукові дослідження особливо щодо взаємозв'язку збереження надбань держави та регіонів з туристичною діяльністю. У квітні 2017 року Європейський парламент прийняв рішення відзначити 2018 рік як рік Культурної Спадщини в Європі. Він